

21. 8. 2018

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Práva Energetického regulačního úřadu při šetření na místě v obchodních prostorách podle § 18b energetického zákona a jejich meze (Díl III.)

Zákon č. [458/2000](#) Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (dále jen „energetický zákon“) přiznává v ust. § 18b odst. 3 zaměstnancům Energetického regulačního úřadu (dále jen „Úřad“), případně další Úřadem pověřeným osobám oprávnění, jež zabezpečují dosažení efektivity prováděného místního šetření. Kde však oprávnění uvedených osob končí a jaká práva svědčí šetřené osobě?

Připomeňme si, že ust. § 18b energetického zákona upravuje specifická oprávnění k šetření uplatňovaná v rámci šetření na místě v obchodních prostorách při realizaci tzv. sektorových šetření podle § 18a energetického zákona, tedy šetření na trzích s elektřinou nebo plynem prováděných za účelem zjištění, zda na těchto trzích existuje účinná hospodářská soutěž.

Základním oprávněním Úřadu je oprávnění provádět místní šetření vůči účastníkům trhu s elektřinou nebo plynem, osobám (fyzickým i právnickým), jejichž předmětem podnikání je plnění propanu, butanu a jejich směsí a účastníkům trhu podle REMIT.[1] Toto základní oprávnění Úřadu obsahuje následující dílčí oprávnění (ust. § 18b odst. 3 energetického zákona):

- (i) vstupovat do obchodních prostor osoby, u které šetření probíhá,
- (ii) ověřit, zda se v případě dokumentů a záznamů jedná o obchodní záznamy,
- (iii) nahlížet do obchodních záznamů, které se v obchodních prostorách nacházejí nebo jsou z nich přístupné, bez ohledu na to, v jaké formě jsou uloženy,
- (iv) kopírovat nebo získávat v jakékoli formě kopie nebo výpisy z obchodních záznamů,
- (v) pečetit obchodní prostory, popřípadě skříně, schránky nebo obchodní záznamy v nich se nacházející na dobu a v rozsahu nezbytném k provedení šetření,**
- (vi) požadovat (nejen) od šetřené osoby v nezbytném rozsahu součinnost potřebnou k provedení šetření, jakož i vysvětlení k obchodním záznamům.**

Každému z dílčích oprávnění Úřadu odpovídají konkrétní tomu přiměřené povinnosti šetřené osoby.

Přitom však musí mít Úřad na paměti ústavou garantovaná práva a svobody šetřené osoby a s jejich vědomím jednotlivá oprávnění vypočtená v ust. § 18b odst. 3 energetického zákona uplatňovat v rámci šetření na místě tak, aby nedocházelo k ohrožení samotné legality Úřadem provedeného postupu nebo opatřených důkazů.

V návaznosti na oprávnění uvedená výše v bodech (i) až (iv), o nichž bylo pojednáno v dílu I. a dílu II., bude předmětem tohoto III. dílu série článků o právech Úřadu při šetření na místě v obchodních prostorách podle § 18b energetického zákona a jejich mezích pojednání o oprávnění pečeti obchodní prostory, popřípadě skříně, schránky nebo obchodní záznamy a oprávnění požadovat součinnost šetřené osoby.

Oprávnění pečeti obchodní prostory, popřípadě skříně, schránky nebo obchodní záznamy

Z pohledu ochrany práv šetřené osoby se jako zásadní jeví, že shora uvedené oprávnění může Úřad dle dikce energetického zákona uplatnit pouze po dobu a v rozsahu nezbytném k provedení daného šetření.

Předně platí, že je-li v možnostech Úřadu realizovat šetření bezprostředně, nemá pečeti obchodních prostor (příp. skříní, schránek nebo obchodních záznamů) své místo. Jestliže by i přesto Úřad k zapečetění přistoupil, zcela jistě by takovým svým jednáním z důvodu nedodržení podmínky nezbytnosti a přiměřenosti překročil jemu zákonem přiznané oprávnění podle § 18b odst. 3 písm. e) energetického zákona, jehož důsledkem by byl zásah do ústavou chráněných práv šetřené osoby.

Teprve až v situaci, kdy Úřad objektivně není schopen provést šetření okamžitě a pro předpokládanou délku nebo rozsah šetření hrozí nebezpečí jeho zmaření, je Úřad oprávněn umístit pečeti na určité prostory, včetně jejich dalšího vybavení (skříně, schránky), anebo na obchodní záznamy. Stejně tak je Úřad oprávněn tyto zapečetit, jestliže lze dospět k závěru, že hrozí nebezpečí zmaření šetření z důvodu možného vniknutí a zásahu ze strany třetích osob.

Co se týká samotné délky doby umístění zapečetění, lze při úvahách nad přesnějším vymezením odkázat na recitál 25 preambule Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy, který stanoví, že „*Během kontrol by úředníci zmocnění Komisí měli mít právo po dobu nezbytnou ke kontrole pečeti. Pečeti by obvykle neměly být umístěny na dobu delší než 72 hodin.*“

V případě, že Úřad využije svého oprávnění a obchodní prostory, popřípadě skříně, schránky nebo obchodní záznamy zapečetí, je šetřená osoba od chvíle umístění zapečetění vázána povinností přijmout veškerá opatření nezbytná k tomu, aby nedošlo k porušení zapečetění, a to včetně zajištění neporušení zapečetění ze strany zaměstnanců šetřené osoby či jiných pověřených osob, uzamčení zapečetěných dveří. V tomto případě nese šetřená osoba objektivní odpovědnost, které se může zprostit, pokud prokáže splnění liberačního důvodu.[2]

Oprávnění požadovat součinnost šetřené osoby

Povinnost šetřené osoby poskytnout Úřadu při šetření na místě nezbytnou součinnost je na cestě k dosažení účelu a efektivity šetření zcela zásadní. Vedle zakotvení této povinnosti šetřené osoby v § 18b odst. 4 energetického zákona lze explicitní vyjádření tomu odpovídajícího oprávnění Úřadu nalézt v ust. § 18b odst. 3 energetického zákona jako poslední z dílčích oprávnění Úřadu při šetření na místě v obchodních prostorách.

Stěžejní otázkou, která je ve vztahu k povinnosti šetřené osoby poskytnout nezbytnou součinnost

řešena, je případná její kolize se zákazem sebeobviňování, jak je tento zakotven v čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, a to v situaci, kdy je šetřená osoba Úřadem vyzvána k poskytnutí informací či vydání obchodních záznamů.

Ačkoliv energetický zákon ve svém ust. § 18 odst. 5 písm. a), tedy v souvislosti s kontrolou prováděnou podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 1227/2011 o integritě a transparentnosti velkoobchodního trhu s energií, výslovně zákaz sebeobviňování zakotvuje, když stanoví, že *„Při výkonu kontroly podle Nařízení o velkoobchodním trhu s energií je Energetický regulační úřad dále oprávněn vyžadovat od osoby, která je v pracovněprávním nebo obdobném vztahu ke kontrolované osobě, objasnění skutečností týkajících se údajů, dokumentů nebo věcí vztahujících se k předmětu kontroly; tato osoba může takové objasnění odepřít, pokud by si tím způsobila nebezpečí stíhání pro trestný čin nebo přestupek [...]“*. Naproti tomu však energetický zákon v souvislosti se šetřením na místě v obchodních prostorách zákaz sebeobviňování šetřené osoby žádným způsobem neřeší.

Ze shora uvedených důvodů je nezbytné hledat východiska v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva[3]. Z té lze dovodit, že jak v případě výzvy k poskytnutí informací, tak v případě požadavku Úřadu na vydání určitých obchodních záznamů může dojít k porušení zákazu sebeobviňování, nicméně neděje se tak vždy automaticky, nýbrž vždy s ohledem na charakter a rozsah položených dotazů, resp. rozsah, v jakém jsou vyžadovány k vydání obchodní záznamy, a dále s ohledem na to, zda poskytnutí informací či vydání obchodních záznamů ve svém důsledku bude důkazem o vině šetřené osoby.

Mgr. Lukáš Nálevka,
advokátní koncipient

[ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.](#)

V Jámě 699/1
110 00 Praha 1

Tel.: +420 724 189 287
e-mail: nalevka@arws.cz

[1] Přímo použitelný předpis Evropské unie upravující integritu a transparentnost velkoobchodního trhu s energií, tj. Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 1227/2011 o integritě a transparentnosti velkoobchodního trhu s energií trhu s energií neboli REMIT.

[2] EICHLEROVÁ, K., HANDRLICA, J., JASENSKÝ, M., KOŘÁN, J., KOŠTÁL, V., PLÁŠILOVÁ, D., ZÁKOUCKÝ, P. Energetický zákon. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 346.

[3] viz. stížnost č. 10828/84 Funke proti Francii a stížnost č. 19187/91 Sanders proti Spojenému

Další články:

- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)